

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Capellis Monasteriorvm. Cap. Decimvmsextvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

103 officiales, & alios administratores ad libitum ponere, & deponere potest, iuxta text. Concil. Trid. hoc tit. c. 2. §. administratio autem, & hac sententia vti videmus hodie omnes fere Generales ordinum, excludendo suffragia laicorum, nisi essemus in monasterijs aliquibus, sub protectione Regum existentibus, quorum respectu nihil immutatur, nec eis præiudicatur, vel vbi in aliquo monasterio essent magis expresse Constitutiones.

† Vltimo pro complemento cum satis longo sermone vsi fuerimus, nõ est mirandum, si ipsas Religiones variare videmus in modo viuendi, & profitendi, etiam vsus regulam, vt S. Benedicti, B. Augustini, &c. non per hoc dicuntur diuersificari, omnes enim quo ad tria illa substantia lia conueniunt, scilicet votum paupertatis, continentia, & obedientia, variant tamen circa diuersos fines in termedijs, vt maiore regulæ, & asperitate vitæ, in aliquo maiori vi-

uendi commoditate, & magis placido modo, inducatur diuersitas regulæ, iuxta not. in c. sane de regul. quod vtiq attendendum est, si omnia priuata meua regulæ restitui possunt. † Sicuti Pius V. Pont. Max. in sua const. incip. ea est 1568. an. 3. reformauit tertium ordinem S. Francisci, extinguendo officium ministri, Vicarij, & generalis visitatoris, ipsumq. ordinem submittendo ministro generali, & officialibus fratrum Minorum de obseruantia, cum alijs, vt ibidem cauetur, vnde in omnibus sic tractandum est, vt ad congruam monasticæ vitæ disciplinam reducantur, ex doctrina sanctæ Synod. Trid. ead. sess. 25. de regul. c. 24. & quam plurimum utilitatis Reipublicæ Christianæ afferunt bene institutæ, & institutis suis conuenienter viuentes Religiosorum Constitutiones. vide multa in alia constitut. eiusdem Pij V. super emendatione Ordinis humiliatorum. incip. quantum, 1567. anno 2. &c.

DE CAPELLIS MONASTERIORVM.

C A P. DECIMVMSEXTVM.

S Y M M A R I V M.

- 1 Monachi possunt regere ecclesias curatas, & qui eorum.
- 2 Capella an veniant appellatione ecclesiarum.
- 3 Monachi, quot. modis possunt habere capellas, n. 4. 6. & an secularis, n. 7.
- 5 Ecclesie non potest imponi nouus census, nisi tribus concurrentibus.
- 8 Capellanus debet esse perpetuus ex dispositione Bonif. viij. Quod fallit. num. 9.
- 10 Beneficia debent esse perpetua.
- 11 Capellarum monasteriorum presentatio spectat ad Abbatem.
- 12 Capellanus per monachos episcopo presentatus, quam portionem habebit.

Ca-

- 13 Capellanus quomodo potest dici esse Rector.
 14 Capella monachorum dicuntur regu- lares, sicut & beneficia regularia.
 15 Episcopus an habeat spiritualia a capellis monachorum. nu. 16.
 17 Episcopus potest committere curam animarum monachis.
 18 Monachus non debet stare solus in capella.
 19 Monachus presentatus per Abbatem episcopo, & ab ipso institutus, non potest amplius remoueri per Abbatem. Et quando ex causa legitima, & qua sit. num. 20. Et a quo possit puniri, & priuari. nu. 21.
 22 Episcopus quando se intromittet in ecclesia parochiali spectante ad Abbatem pleno iure.
 23 Institutio differt a Confirmatione.
 24 Ius patronatus an cadat in capellis Religiosorum.
 25 Confirmatio qualiter fiat.
 26 Intellectus, c. fin. de elect. lib. 6.
 27 Capellanus quomodo libet institutus tenetur ad horas canonicas.
 28 Episcopus qua inquirat visitando ipsas capellas.

Cum dixerimus supra, quod ex consuetudine, seu priuilegio possunt monachi habere curam animarum, & frequenter videmus, in quo ab episcopis visitantur, id autem plerumque per capellas distinctas apparet, ideo, & de capellis monachorum subiicimus congruenti ordine. Unde primum notandum est, quod inquit S. Ambrosius relatus a Gratiano in cap. doctos. 16. q. 1. Quod monachi possunt regere ecclesias curatas, omniaque necessaria administrare, quod, & Gregorius confirmat in cap. ex autoritate. ead. caus. & quod sub his verbis. *Ex autoritate huius decreti, quod apostolico moderamine, & pietatis officio a nobis est constitutum, sacerdotibus, monachis, apostolorum figuram tenentibus, liceat predicare, baptizare, communionem dare, pro peccatoribus orare, poenitentiam imponere, atque peccata soluere.* Sed id procedere in monachis claustralibus, seu ecclesiis regularibus praefectis, non autem indistincte iuxta determinationem Urbani III.

in cap. 1. de capell. mon. ubi si monasterium habet capellam cum populo, ponit capellanum, ab episcopo tamen instituendum, cuius arbitrio ordinatio, depositio, & conuersatio pendet, & hodie clarius respectu ipsius curae animarum, & administrationis sacramentorum, ex Generali decreto Sac. Conc. Trid. sess. 25. de regular. cap. 11. etiam, quod capellanus sit ad nutum amouibilis. §. nec ibi. eo. c. 1. Quae tamen capellae antiquitus non erat ecclesiae, dicit gl. in c. concedimus de consec. dis. 1. sed tuguria, unde opus fuit in illis dispensari, ut celebraretur, ex decreto Conc. Tribur. eod. capit. concedimus, sed ut supra hoc lib. c. 11. num. 2. 3. & 4. diximus, sunt hodie beneficia ecclesiastica, & veniunt appellatione ecclesiarum, prout notatur item in c. 1. de capell. mona. nec data exemptio alicuius monasterii, sequitur necessario exemptio capellae eiusdem, si aliter non est dictum. iux. not. in cap. ex ore, de priuileg. quia est vnum sine alio, & non necessarium ad aliud, & ex diuersis non fit illatio.

I. Papi-

l. Papinianus exuli. ff. de min. ergo ex
 3 præssio requiritur in ipsis cappellis. †
 Quas secundum gl. celebrem. 16. q. 2.
 in sum. monachi duobus modis pos-
 sunt habere, vel edificatione, vel col-
 latione, cū edificatione, ipsi habent in-
 stitutionem temporalium, & episcopus
 spiritualium ex cap. sane ead. quæst.
 in illis verbis. *Vt eiusmodi sacerdotes*
de populi quidem cura episcopi ratio- 6
nem reddant. Abbati vero pro rebus
 temporalibus ad ministerium perti-
 nentibus debitam subiectionem exhi-
 beant, & episcopus cognoscit de cu-
 ra populi. ex l. diœcesana, in aliis ma-
 net, ad plenū exēptio, vbi extat: Abb.
 in dict. c. cum ad monasterium, in c.
 4 Theodosius de stat. mona. † De tem-
 poralibus vero iuxta solitū censum
 Abbati soluendo, non autē ex nouo
 imponendo. ex noua decisione Lucii
 Tertii Pontif. in cap. significauit de
 censib. namq. Conciliū Lateranense,
 de quo in cap. prohibemus eod. tit. id
 expresse vetat. & vtrobiq. Abbas. quia
 esset alienare, quod prohibitum est,
 nec solitum rectoris nocet, ex quo ec-
 clesiæ non potest præiudicare. in c.
 præterea eo. tit. per Abb. licet tempo-
 re foundationis possint patroni impo-
 7 nere approbante episcopo. cap. eccle-
 siis, cap. nobis, de iur. patr. supra hoc
 libro cap. 10. num. 5. & impositum
 augere non licet, quia esset de nouo
 addere. ibid. & per Abb. in cap. grauis
 de censib. † Ad contraria potest dici,
 5 quod tria requiruntur, vt nouus cen-
 sus possit ecclesiæ imponi. Primo in-
 terueniat autoritas episcopi iuxta.
 eundē tex. cap. significauit. Secundo
 quod subsit iusta, & legitima causa,
 c. cum clerici eod. tit. Tertio, quod ca-
 pitulum consentiat. not. in c. tua, &

cap. pastoralis de his, quæ fiunt a Præ-
 lat. de quo plenius Do. Card. Zabari.
 in cle. i. 27. quæst. de reb. eccl. non
 alien. Petr. Foller. in pract. censu. in
 verb. huiusmodi. nu. 17. cum seq. cau-
 sam iustam, necessariam requirit etiā
 text. in cap. vnico. in fine. vt eccl. be-
 nef. sin. dim. confer. vt ratio assignan-
 da si posteris profutura, eod. cap. in
 princ. † Si vero capellas habent ex
 6 fundatione, & ex doctrina eiusd. glo.
 subdistinguitur, aut sunt collatæ ab
 episcopo, cum certa forma, vel om-
 ni iure, vel simpliciter, declarando,
 vt ibidem, & per Abb. in capit. de
 monachis, de præb. vel a patrono, &
 id ius transfertur, quod ipse habet.
 per regulam. l. nemo plus. ff. de reg.
 iur. & Abb. in dict. cap. de monachis
 reducit ad quinque modos, post. nu.
 5. quo ad ius patronatus tantum. In-
 stitutionem tituli collatiuam. Tertio
 ad institutionem authorizabilem,
 item quoad temporalia tantum, &
 quinto quoad temporalia, & spiritua-
 lia, qui eis pleno iure subsunt; De ter-
 tio modo ad differentiam episcopi,
 qui habet ecclesias subiectas, quoad
 vtramq. institutionem, cap. omnes Ba-
 7 silicæ. 16. quæst. 7. † Et id vtiq. mi-
 rum esse non debet, etiam in eccle-
 siis & capellis secularibus, iuxta gl. in
 alleg. cap. de monachis & per Abb.
 nu. 10. quo ex quattuor contingere po-
 test, donatione laici, accedente epi-
 scopi consensu, donatione ipsius epi-
 scopi. ex propria fundatione, supra.
 num. 3. vel 4. ex ipsa translatione iu-
 ris patronatus, quos modo ibidem
 examinat Abb. quomodo ipsas pos-
 sunt habere pleno iure, cum institu-
 tione, & destitutione libera, idem
 Abb. in c. cum, & plantare. de priuil.
 notan-

notando verba concessionis, si generaliter cum verbis pleno iure, aut simpliciter per cap. pastoralis, de donat. signando illa verba destituere, & instituire, quod illius est destituere, cuius est instituire, contra opin. Io. de Deo lib. 1. quest. 27. Moderni in cap. 1. eod. tit. lib. 6. † Sed est notandum, quod dictum est supra n. 1. in fi. quod episcopus videt de iure ipsas capellas, etiam capellano amouibili per decretum Concilii, quod per illud verbum amouibili, non reuocatur constitutio Bonifacii viij. in ipso cap. 1. ubi disponit in his capellis monachorum populum habentibus, capellanum presentandum ab ipsis, & ab episcopo instituendum debere esse perpetuum, & sic iura iuribus concordentur, eorumque correctiones euitentur; cum iam substineri possunt c. cum expediat. de elect. lib. 6. C. de inoff. donat. l. vnica, quod verius est, quam ut alii intelligebant, quia posteriores leges ad priores pertinent. l. sed & ff. de legib. † Sed non procederet primum dictum, si ipsa ecclesia, aut capella spectaret ad mensam Abbatis, seu conuentus, in qua non procedit dispositio eiusdem. c. 1. quia potest capellanus temporalis poni, & ad libitum remoueri, iuxta dicta in eod. Conc. in illis verbis. *Etiam quod capellanus sit amouibilis.* Vel si essent domus, in quibus generales primariam sedem habent, seu etiam iurisdictione episcopali & temporalis in parochiis, & parochianis vterentur, iuxta decisionem text. prelati Conc. Trid. eo. c. 1. §. nec ibi, vers. *Et exceptis saluo tamen maiori iure episcopum, si quod eis competeret.*

10 §. saluo. † Illud autem Bonifacii dictum verum est, quia generaliter be-

neficia ecclesiastica nequeunt dari ad tempus, ex not. in tex. & glo. in cap. veniens in glo. fi. de fil. presbyt. & eo. cap. nisi de ordine Summi Pontificis. 7. quest. 1. cap. temporalis cap. precepta canonica. 55. dist. Nam in qua ecclesia quis intulatus est, in ea perpetuo maneat. c. sanctorum. 70. dist. & quod episcopus non possit ad tempus dare, sed solum ad Papam spectet, est tex. clarus cum glo. in cap. gratiosæ de rescr. lib. 6. ex quo text. nota differentiam esse, si Papa concedat gratiam ad suum beneplacitum, quod mortem sua expirat, & si concedat ad beneplacitum Sedis Apostolicæ, quæ ex quo numquam moritur, semper durat, vide ad plenum ibi per Doct. † Et quotiescumque in aliqua ecclesia, cuius presentatio ad Abbatem spectat, fundantur capellæ sine aliqua reservatione a fundatoribus pro ipsius facta earum presentatio similiter ad Abbatem pertinet, non autem ad episcopum, cum ius Abbatis procedat etiam in illis, quæ sunt infra suam ecclesiam, quæ est ipsius pleno iure. ex conclusione Domini. de Rota decis. 26. de iur. patron. in antiq. ad quod faciunt multa, quæ in alio simili casu diximus supra hoc lib. capitul. primo, num. 16. Abb. & doct. in ipso c. de monachis de preb. † Ceterum ipsi capellano, seu vicario per monachos presentato, & per episcopum instituto, dabitur portio capellanicæ (quando redditus sunt.) ex ipsius fructibus, arbitrio tamen ipsius episcopi, ex generali decreto Conc. Trid. sess. 7. de reform. rat. cap. 7. & sess. 25. de reform. capit. 16. nec obstat constitutio Pii V. Por. it. Max. inc. ad exequendum pastoralis officii debita

Y

debitum, sub anno 1567. Pontif. sui secundo, per quam certa est determinata portio, cum ad primam decisionem cons. supra alleg. reducerit Dominus N. D. Gregorius XIII: Pont. Max. in suis litteris, in tanta rerum, 1572. anno primo, de quibus litteris

13 supra plurimè meminimus. † Qui capellanus in ipsis capellis per Abbatē præsentatus, ab episcopo institutus, respectu curæ animarum, potest non solum capellanus denominari, sed etiam rector parochiæ, prout dicit Abb. in c. 1. nu. 2. de secund. nupt. cū omnia administret, sicuti, & alius parochus, & omnium suæ capellæ curam habere dicitur, & cognoscitur. vnde bene ordinauerat Bonifac. viij. ipsum debere esse perpetuum, per eundem tex. c. 1. eod. tit. in 6. & supra est dictum, qui respectu ipsius curæ animarum, nulla prorsus potest assignari, quasi differentia, præter pendentiam ab alijs in primo actu, & in secundo ab episcopo, quod vltimum

14 etiam in parochis militat. † Et cum capellæ in ipsis monasterijs sunt fundatæ, non seculares iuxta præsumptionem iuris, sed regulares dicuntur, ex notatis per omnes in cap. cum de beneficio, de præb. lib. 6. præter tamen consuetudinem, vbi adest, illas per seculares teneri esse solitum, vt dicunt Doct. per eundem tex. Sic etiam dicimus de eorum beneficijs, vt regularia dicantur, non secularia, & regularibus, non secularibus esse assignanda, ex alio decreto ipsius Conc. sess. 14. de refor. c. 14. & iterum sess. 25. de regul. cap. 21. circa princ. & §. quæ vero: Ideo beneficia solita regi per mortuos vnus monasterij, alijs nõ possunt committi, nisi per solum

Papam. cap. cum singula, §. prohibemus de præb. lib. 6. etiam quod sint curata, aut simplicia. melior tex. in c. possessiones. §. 1. de reb. eccl. non alien. in cap. inter quatuor de relig. dom. quamdiu monasteria per regulares remanere potuerint ordinata, non sunt ad seculares clericos transferenda, etiam si episcopus prouideret, supplendo negligentiam Abbat. quia non secularibus, sed regularibus cōferre debet, sicut ipse Abbas, si negligens non fuisset, cle. quia regulares, de suppl. negl. prel. ex illo vulgato dicto. Non est maior potestas penes eum, qui successit, quā penes primum, qui neglexit. Abb. eo. c. possessiones. † In ipsis aut capellis religiosorum, quando tamen pleno iure non spectant, seruetur dispositio Honorij iij. Sum. Pont. in c. conquærente de off. ord. Quod episcopi habeant canonicam obedientiā, subiectionē, & reuerentiam, institutionem, & destitutionem, correctionem, reformationem, & censuras ecclesiasticas, ac alia iura ibidem enarrata, quæ episcopalia dicuntur, de quibus amplissime dixi in tract. de iur. episc. in 1. p. Cum in dubio non præsumatur Summos Pontifices ordinariæ iurisdictioni derogare. Sicuti dicimus, in dubio non derogare consuetudini ecclesie, & loci, c. si. de cons. lib. 6. † Verum si in aliquo ex priuilegio, aut consuetudine, præfatæ capellæ episcopo non tenentur de iuribus episcopalibus, licet capellanus aliquid soluat de se, non præiudicat ipsis capellis, seu ipsarum superioribus, id non committentibus, vt dicit Henr. de Bohic. de præscript. c. vigilanti, in fin. Quia non opinio capellani, sed domini in hoc sequenda est

est, ex notabili sententia Vlpiani iuriscōsulti. in l. i. prope finē. ff. de itin. act. priu. cuius verba sunt directa in persona domini ad colonū. *Non. n. opinio tua, sed mea querenda est.* Et notandum est hoc dictum ad multa, quod etiam non procedit in iudicium domini capellæ, si ipsi capellanus aliquid p̄stando cōfiteretur esse debitū, si alias non fuisset solitū, ex alio text. ad propositum in l. certum. §. sed an ipsos ff. de confes. sed hæc dicta non extenduntur ad illū casum in facto, ubi soluit capellanus ignorāte Domino, & per prius expresse contradicēte certum quid episcopo, quia licet Domino inuito, aut ignorante, erat tñ debitum de iure, & alias consentiētibz prioribus Dominis, & tamen idem omnium capellanus; & cū tractaretur de exceptionibus, adherendum est ecclesie cathedrali, pro qua iura sunt, deberi ab aliis ecclesiis, episcopis iura determinata, murmuravit dominus intra se, & quærebat occasionem grauaminis, aut restitutionis, sed non stetit in decisio, & cōfirmatione, scientes pro certo, quod non respectu ecclesie fremebat ipse Abbas, sed quia cesserat causa, pro qua tacitum fuerat vsq. modo &c. †

17 Sed de materia loquentes non mirū videri debet monachos ipsos curam animarum habentes, plerumq. quæ principaliter apud clericos est, cum possit ex causa committi ipsis, etiam extra suas capellas, de voluntate episcopi, cōsentiente eorum superiore, vt quia clerici non sunt idonei, & sufficientes, ponatur monachus doctus, vita, exemplo, & doctrina, ostendens, qualiter in domo Domini oportet conuersari. not. Host. in sum. de stat.

mon. §. vtrum. verū in illis autem, de quo tractat ad plenum. gl. t. in cle. 1. in verb. secularis de elect. in c. quod Dei, de stat. mon. vel quia clerici sūt numero, pauci, populus vero numerosus, & distinctus, nec de facili ad vnam ecclesiam conuenire pōt, sic monachis committimus, vt pluries in facto obseruari visum est, maxime propter officium prædicandi, quod religiosi conuenit. c. 1. ne cler. vel mon. lib. 6. † Nec prætermittendum est cū alicui capellæ, cuius dominium Abbatis est, per monachum deseruiri solitum, etiam stante cura animarum, obseruetur decretum Honorii III. Sum. Pont. in c. si. eod. tit. quod monachus solus non stet, sed socium tenere compellatur, alias per clericū secularem illi seruiatur, cum Abbas monachum solum, per villam, & parochiam dimittere non debeat, contra constitutionem Conc. Later. c. 2. de stat. mon. dicit tamen Abb. not. in d. c. 2. esse verū, quando præponitur ecclesie, quæ est de monasterio, nec definit esse obedientialis monasteriis: secus si promouetur ad aliquam ecclesiam, tamquam quilibet clericus secularis, ex quo non habet communionem cum primo monasterio, non tenetur Abbas dare sibi socium, per gloss. in clem. ne in Agro. §. ad hæc, eod. tit. & in cap. quod Dei. nu. 9. ip. somet tit. vbi examinat. † Et cum monachus, seu alius est per episcopum institutus capellanus in aliqua ecclesia ad Abbatis præsentationem, non potest amplius ab Abbate remoueri, sine causa legitima, non obstantibus quibuscumque, nec dicitur venire contra obedientiam, cum distincte procedat dispositio, etiā in ipsis,

Y 2 cap.

cap. i. eo. in. 6. vbi notatur illa regula ad quem pertinet institutio, pertinet & destitutio. supra. nu. 7. nisi in ecclesia spectante ad mensam Abbatis, & conuentus per gl. in clem. frequens. de excessi. prælat. Vbi quando ecclesia sit de mensa, licet concurrant omnia prædicta: sed tamen non possunt fructus in suos vsus conuertere, & 20 quando pleno iure, vel secus. † De causis autem legitimis poterit assignari vna ratio ex positis in c. 2. in fi. de stat. mon. si fuerit lapidator bonorum ecclesiæ, & capellæ, etiam ad petitionem laicorum. Feder. de sen. in conf. 95. vel si viuat in continenter, aut quid simile dignum remoueri, committat. Potest n. populus petere remoueri, parochum, si male viuat, quia eius interest, ne sub malo pastore periculum incurrat Abb. in c. q. Dei. nu. 1. de stat. mon. aut etiã pro necessitate maioris officii. de consilio fratrum cum tñ episcopo audito. iuxta not. per doct. in alleg. cap. i. eod. tit. lib. 6.

21 † Ex quo venit concludendum, quod si monachus positus ad regimen alicuius ecclesiæ curam animarum habetis ex institutione episcopi, delinquat potest per ipsum episcopum diocesana puniri, & priuari ecclesia, eiusque cura, sicut quilibet alius tuus subditus per not. in cap. postulasti. in sui decisione. de for. compet. notat Domin. eod. c. i. col. fi. vers. quæro. quia tex. & sequuntur moderni. licet. Io. de Deo. lib. 1. quæst. 27. voluerit contrarium, fortius si ecclesia non esset pleno iure subiecta Abbati, quia maius vendicat sibi episcopus, qui ratione delicti commissi feret sententiam contra ipsum, & si non extat delinquens de persona, tenetur Ab-

bas sequi, sicut alius episcopus in cuius diocesi haberet in simili clericus beneficium, eod. cap. postulasti. §. ad quod breuiter. † Sed cum parochialis ecclesia pleno iure spectat ad Abbatem, & conuentum, potest etiam ad beneplacitum conferri monacho, nec episcopus se intromittet, nisi supplendo negligentiam, si non conferatur infra tempus præfixum a Concilio. Later. cap. 2. de concessi. præb. iuxta constitutionem Clementis Quinti in clem. 1. de suppl. negl. prælat. vbi alia notantur: vnde reuocat ipsum. Abbas, quando voluerit, cum tales capellas ad plenum subditas Abbati, vocemus obedientiaras, quia regulares ad præceptum Abbatis tenentur obedire, & recedere. Innocen. in capit. fin. qui clericus uel monachus aduertendo cum episcopus supplet conferendo per negligentiam, seruet solitum, quibus conferri debeant, vt supra. num. 14. † Declarando, siue instituendo, vel eligendo, aut confirmando, nam aliquando in iure æquiuocentur, institutio differt a confirmatione, vt Abbas præsentando presbyterum, quando capella non omni iure subiecta est, confirmet eligendo, episcopus vero ad quæ omnis cura populi pertinet, instituat, prout similem differentiam ponit Archid. 16. q. 2. in sum. col. 3. vbi multa adducit ad materiam, sed non permittitur episcopo mensæ suæ venire, obstante d. clem. 1. de suppl. negl. prælat. & simile dubium ponunt Hostien. & Io. Andr. in c. nouit. de his quæ fi. a prælat. Abb. in cap. possessiones. de reb. eccl. cles. non alien. † An autem in istis capellis religiosorum regularium mendicantium cadat ius patronatus, &

& quamuis a multis distinguatur inter ecclesias illas, redditus non possidentes, & alias, verior est conclusio. D. Lambert. episc. Inful. in tract. de iur. patr. lib. 1. p. 1. q. 11. a. 7. n. 4. quod est dare ius patronatus, & vbi cessat ratione dotationis, & fructuum, procedat respectu honoris processionis, praelationis, & sepulturæ, & ita passim vbiq; videtur confirmari presentatos ab ipsis Abbatibus, & alijs superioribus capellarum, (& laici possunt habere ius patronatus in electione Abbatis, cap. Abbatem. 18. q. 2.)

25 supra hoc lib. c. 10. n. 25. † Quæ confirmatio, quando concedi debet, fit per examinationem personæ eligentium, & electi, etiam non obstante oppositione ex officio confirmare debentis. Sed instantius circa personam electi, de eius scientia, & defectu, moribus & vita, vt sic procedendo, non dubitetur de iuribus, & viribus confirmationis, iux. not. in cap. fin. de elect. lib. 6. & per Host. in sum. de electio. & procedunt in eo omnia alia, quæ ratione examinis requiruntur in clericis secularibus, & patronis secularibus, de quibus ad plenum diximus supra hoc libro cap. 10. & c.

265. † Sed est aduertendum pro intellectu illius cap. fin. vt non procedat in institutione, quæ sequitur presentationem, & eam approbare videtur, ex not. per Bellam. in decis. 620. in rubr. de restitut. ampliando Clement. Auditor. de rescrip. de collatione ad institutionem, quæ est vere collatio, quamuis Ioan. And. contrarium sentierit, eod. cap. fin. confirmando ad maiorem validitatem, iuxta adducta in cap. ea, quæ, de senten. & re iud. & ponit multa Abb. in cap. au-

thoritate, num. 5. de instit. vbi tractat de similibus, electione, presentatione, confirmatione, institutione, collatione, & inuestitura. Ibi videndum, quia hic non ad materiam presentis capituli. † Idq. pro firmo statuendum tam pro predictis, quam alijs supra eod. lib. cap. 11. quod quilibet capellanus electus, institutus, & presentatus, siue per Abbatem solum, siue per episcopum, tenetur ad horas canonicas, cum capellæ sint in numero beneficiorum ecclesiasticorum. iux. ibidem dicta, recedendo pro nunc ab opinione Nauar. in tract. de orat. & hor. cano. cap. 20. num. 17. vbi vult, quod adeptus capellaniam institutam a solis testatoribus, nulla accedere Summi Pontificis, vel episcopi auctoritate, non teneatur ad horas canonicas, nam licet auctoritas superioris spiritualis faciat beneficium, est tamen de spiritualibus pijs, eisq. annexis, ex onere adiuncto; & quia de numero ministrorum ecclesiæ, nec aliter de facili satisficit testatorum voluntatibus, ex quibus est decretum, quod fiat capella, ad suorum heredum presentationem, & capellano provideatur, cui in dies accedere consensum ordinarij consuetum est videre, vt fecit Guid. Papa in sua capellania rurali, sicuti refert in decis. 187. in fine, licet respondeatur ad hoc, id esse respectu ordinis non capellanæ. † Inquiritur igitur a praelato visitante ipsas capellas, de fundatione ipsarum, & superioritate, respectu decisionis tex. in c. omnes Basilicæ 16. q. 7. de institutione, & confirmatione capellani, eiusq. sufficientia (stante maxime populo in his capellis) modo, & forma regiminis, atq. sacramentorū

administratione, vbi adest, sess. 25. de regul. cap. 11. cum aliis, quæ supradicta sunt, de libris, & ratione ipsorum vita populi, & necessariis pro salute animarum ipsius populi, si capellan⁹ pascat vita, & exemplo docendo alios ad instar Archipresbyteri: ex sæpius citato c. 2. sess. 5. Conc. Tri. §. Archipresbyteri cum ipsis magis cõpetat officium prædicandi. eod. cap. 1. nec cler. vel mon. Et si capellanus est monachus, q̄ obseruet vota suæ Religionis, nã ab his, quæ sunt cõpatibi-

lia, est ligatus, secus ab aliis; sic de esu carniū, habitu, & quod dicat debitū officium, cum puritate conscientiæ. clem. 1. de celeb. Miss. bona non dissipet, ceiebtare frequenter: per villas, & plateas non commoretur, ecclesie, capellæq. libertatem defendat, nec laicorum conuenticulas, seu parlamenta fieri faciat, cum aliis, vt supra de necessariis ad habentes curam animarum, vel ecclesie reparationem, & sepulturæ, si adest pro satisfactione defunctorum, &c.

DE MONACHIS EXTRA MONASTERIVM

commemorantibus, & delinquentibus, an episcoporum correctioni subiaceant.

C A P. DECIMVMSEXTVM.

S V M M A R I V M.

1 Monachi existentes extra monasteria, an possint cognosci ab ordinarijs locorum. 2 Monachus incedens sine habitu punitur ab episcopo. 3 Monachus ex loco exempto delinquens in non exempto, a quo possit puniri. 4 Priuilegium concessum de certo iudice non procedit indifferenter. 5 Priuilegium imitatur ius commune. 6 Priuilegij verba sunt attendenda. 7 Priuilegium exemptionis concessum post citationem nõ retrahitur.	8 Monachi in quibus conueniantur coram episcopo. 9 Monachus extra claustrum stare nõ debet, & ex quibus causis dispensatur. 10 Episcopus quando possit corrigere monachos. 11 Forma tenenda ab episcopo, cum monachus delinquit in sua diocesi, & non est, vel adhuc manet. 12 Exemptio quacumq; data non operatur impunitatem excessuum. 13 Eremita subest episcopo, & ab ipso cognoscitur.